

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO– 4101-019-04/2014
P/14/007

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu
ul. Dożynkowa 9H, 61-662 Poznań
T +48 61 655 62 00, F +48 61 655 62 01
lpo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/007 – Wdrożenie w gminach nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Jacek Młynarczyk, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91024 z dnia 15 września 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Kaliszu, adres: Główny Rynek 20, 62-800 Kalisz.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Janusz Pęcherz, Prezydent Miasta Kalisza. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Pozytywną ocenę uzasadniają działania podjęte w celu wdrożenia nowego systemu gospodarki odpadami komunalnymi, w szczególności:

- dostosowanie struktury organizacyjnej Urzędu do wykonywania zadań w skontrolowanym obszarze, przypisanie zadań konkretnym komórkom organizacyjnym i przeszkolenym pracownikom;
- prowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej w sposób ciągły wśród mieszkańców miasta Kalisza na temat ich praw i obowiązków dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi;
- uregulowanie zagadnień związanych z gospodarowaniem odpadami poprzez ustanowienie prawa miejscowego dotyczącego organizacji gospodarowania odpadami;
- rzetelne realizowanie obowiązku sprawozdawczego i kontrolnego dotyczącego zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi;
- przeprowadzenie zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych² (dalej: Pzp) postępowania w trybie przetargu nieograniczonego, mającego na celu wyłonienie odbiorcy odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz wykonanie analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2013 r.;
- prawidłowe zorganizowanie przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

² Dz. U. z 2013 r., poz. 907 ze zm.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Ustanowione w mieście rozwiązania organizacyjne dotyczące nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym tworzenie prawa miejscowego regulującego gospodarowanie tymi odpadami.

1.1. Rozwiązania organizacyjne dotyczące nowego systemu gospodarki odpadami.

Opis stanu
faktycznego

Przyjęte rozwiązania organizacyjne dotyczące nowego systemu gospodarowania odpadami zapewniły prawidłowe jego funkcjonowanie. W paragrafie 28 pkt 8 Regulaminu organizacyjnego Urzędu³ Wydziałowi Środowiska, Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej (Wydział) przyporządkowano m.in. prowadzenie spraw związanych z gospodarką odpadami. Pracownikom tego Wydziału w zakresach czynności przypisano prowadzenie spraw dotyczących gospodarki odpadami, a także utrzymania czystości i porządku, w tym m.in. organizację przedsięwzięć związanych z gospodarowaniem odpadami komunalnymi, a pracownikom Wydziału Finansowego obowiązki związane z opłatami za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

(dowód a. k. str. 4-5,6-53)

Liczba zatrudnionych w Urzędzie pracowników odpowiedzialnych wyłącznie za realizację zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi (10) i dodatkowo zatrudnienie trzech osób w ramach nowego systemu gospodarowania odpadami w okresie od 1 lipca 2013 r. do 30 września 2014 r. zapewniały prawidłową realizację zadań z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi. Zewnętrznej firmie konsultingowej zlecono jedynie opracowanie analizy ekonomicznej wyboru metody ustalania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z nieruchomości zamieszkałych i ustalenie stawki takiej opłaty ze wskazaniem skutków dla budżetu miasta Kalisza (dalej: Miasto).

(dowód a. k. str. 121-179, 227-242)

Pracownicy Urzędu (13) uczestniczyli w 23 szkoleniach⁴, organizowanych przez podmioty zewnętrzne. Szkolenia, zostały tak dobrane, aby poszerzyć wiedzę merytoryczną pracowników realizujących zadania z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi, a jednocześnie umożliwić wymianę doświadczeń z innymi uczestnikami szkoleń. Na szkolenia te wydatkowano 13 084 zł. Miasto zakupiło również sprzęt komputerowy oraz oprogramowanie informatyczne wspomagające zarządzanie nowym systemem gospodarowania odpadami za kwotę 131 000 zł.

Miasto Kalisz prowadziło działania informacyjne i edukacyjne w zakresie prawidłowego gospodarowania odpadami komunalnymi (art. 3 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu porządku i czystości w gminach⁵), w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów komunalnych⁶. Projekty uchwał dotyczące nowego systemu gospodarowania odpadami

³ załącznik nr 1 do zarządzenia nr 127/2012 Prezydenta Miasta Kalisza z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu zarządzenia w sprawie ustalenia Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miejskiego w Kaliszu, ze zmianami.

⁴ Zarządzanie gospodarką odpadami. Nowe regulacje prawne; Sprawozdawczość gmin z odebranych odpadów komunalnych; Pobór opłaty śmieciowej; Nowe prawo w systemie gospodarowania odpadami komunalnymi; dochodzenie i egzekucja opłaty śmieciowej.

⁵ Dz. U. z 2013 r., poz. 1399 ze zm. (dalej, w skrócie: u.c.p.g.).

⁶ M.in. w trzech terminach 12, 13 i 19 grudnia 2012 r. przeprowadzono konsultacje w zakresie segregacji odpadów ze wszystkimi samorządami osiedli, zarządami i radami spółdzielni mieszkaniowych, oraz zarządcami wspólnot mieszkaniowych. W dniu 3 grudnia 2012 r. zakupiono materiały informacyjne określające zasady segregacji odpadów, które wraz z książeczkami edukacyjnymi przekazano wszystkim przedszkolakom. W marcu 2013 r. zakupiono plakaty i ulotki. W 2013 r. Wydział organizował cykliczne spotkania z firmami odbierającymi odpady dotyczące ich segregacji. Na terenie miasta cyklicznie wywieszano plakaty zachęcające do segregacji odpadów.

komunalnymi poddano konsultacjom społecznym. Wydział organizował cykliczne spotkania z przedstawicielami firm odbierających odpady i zarządcami nieruchomości. Zlecono emisję spotów radiowych uświadamiających mieszkańców miasta, jak ważne jest selektywne zbieranie odpadów. Akcjami edukacyjnymi w szkołach objęto 8 245 uczniów. Na stronie internetowej Miasta zamieszczono niezbędne informacje dotyczące zasad selektywnego zbierania odpadów komunalnych. Prezydent Miasta brał udział 3 czerwca 2013 r. w konferencji prasowej Ministerstwa Środowiska na temat zaawansowania prac wdrożeniowych nowego systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 3 ust. 2 lit. a-e u.c.p.g. na stronie internetowej urzędu, którą odwiedziło 17 853 użytkowników oraz na słupach ogłoszeniowych miasta udostępniono wymagane informacje.

(dowód a. k. str. 227-249)

Miasto wywiązało się z obowiązku dokonania na koniec 2013 r. analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, która zawierała wymagane dane. W wyniku analizy stwierdzono możliwość obniżenia stawki opłaty za gospodarowanie odpadami i obniżono stawki opłaty podstawowej o 0,20 zł i o 1,5 zł za gospodarowanie odpadami (art. 3 ust. 2 pkt 10 lit. a-g u.c.p.g.). Analizą objęto również realizację obowiązku prowadzenia ewidencji umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych (art. 3 ust. 3 pkt 3 u. c. p. g.).

(dowód a. k. str. 273/32-273/58)

Nowym systemem Miasto objęło wszystkich 9 287 (wg stanu na dzień 30 września 2014 r.) właścicieli nieruchomości. W regulaminie utrzymania porządku zostały określone ich obowiązki w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi. Wobec 593 właścicieli nieruchomości, którzy do dnia 30 września 2014 r. nie złożyli deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami w 276 przypadkach wszczęte zostały z urzędu postępowania w sprawie określenia wysokości opłaty. Z tego 86 postępowań umorzono z uwagi na wywiązanie się z obowiązku złożenia deklaracji i 6 postępowań zakończono decyzjami określającymi wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami. Ponadto, wystosowano 15 wezwań do złożenia wyjaśnień oraz do skorygowania lub uzupełnienia deklaracji.

Na koniec 2013 r. należności pozostałe do zapłaty z tytułu opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosiły 289 598 zł, a zaległości 138 928 zł i wzrosły na dzień 30 września 2014 r. do 3 401 212 zł, w tym zaległości 174 537 zł. Upomnieniami objęto kwotę 158 785 zł, a tytułami wykonawczymi 35 911 zł.

(dowód a. k. str. 249, 325/1-325/33, 326-334)

W Urzędzie prowadzono także rejestr dotyczący 13 podmiotów prowadzących działalność regulowaną w zakresie odbierania odpadów od właścicieli nieruchomości (art. 9b ust. 2 u. c. p. g.) oraz ewidencję umów zawartych na odbieranie odpadów komunalnych i ewidencję deklaracji właścicieli nieruchomości za pomocą systemu informatycznego (kompleksowy system obsługi nieczystości).

(dowód a.k. str. 244-248)

W okresie od 1 lipca 2013 r. do 30 września 2014 r. Prezydent Miasta Kalisza wydał 23 decyzje określające wysokość opłaty za niezłożenie deklaracji. W pierwszej kolejności sprawdzano i wprowadzano do systemu deklaracje złożone, a w okresie od 26 lipca do 31 grudnia 2013 r. wzywano do złożenia wyjaśnień właścicieli nieruchomości, którzy nie wywiązali się z obowiązku złożenia deklaracji oraz wzywano właścicieli nieruchomości, którzy złożyli deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi do skorygowania lub uzupełnienia deklaracji. Z urzędu skorygowano 377 deklaracji o wysokości opłaty za

gospodarowanie odpadami komunalnymi (brak zaokrągleń miesięcznej kwoty opłaty oraz brak wyliczenia opłaty).

(dowód a. k. str.244- 252-256)

Miasto utworzyło infrastrukturę niezbędną do funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi (art. 3 ust. 2 pkt 2 lit. a u.c.p.g), zapewniając utrzymanie i eksploatację wspólnej z innymi gminami - zgodnie ze Statutem Związku Komunalnego „Czyste Miasto, Czysta Gmina” - RIPOK (regionalnej instalacji do przetwarzania odpadów). Podmioty odbierające odpady wywiązały się z obowiązku dostarczenia do Urzędu umów zawartych z RIPOK. Na podstawie bieżącej analizy sprawozdań, w okresie objętym kontrolą, Urząd nie stwierdził nie przekazania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości na terenie Miasta do RIPOK (art. 9e ust. 1 pkt 2 u.c.p.g.). Selektywnie zebrane odpady komunalne były przekazywane do instalacji wyszczególnionych w sprawozdaniu Prezydenta Miasta Kalisza do Marszałka Województwa Wielkopolskiego. Moc przerobowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów Orli Staw (RIPOK) w zakresie sortowni wynosiła 80 tys. ton rocznie, a kompostowni - 33 tys. ton rocznie. Zgodnie z umowami na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych zadania punktu selektywnej zbiórki odpadów (PSZOK) realizował mobilny Punkt Selektywnie Odbieranych Odpadów prowadzony przez podmioty odbierające odpady komunalne w ramach wynagrodzenia wynikającego z umów. Mieszkańcy Miasta otrzymali harmonogramy odbioru odpadów przez mobilny PSZOK, a tym samym zostali zapoznani z miejscem i warunkami jego funkcjonowania. Punkt ten umożliwia przyjmowanie od mieszkańców Miasta „problemowych” odpadów komunalnych zbieranych selektywnie. Ponadto, w 48 aptekach zorganizowano możliwość oddania przeterminowanych leków. Zgodnie z umowami wszystkie wytworzone przez mieszkańców odpady komunalne odbierane są bezpośrednio od mieszkańców (bez limitu: odpady mieszane, selektywnie zebrane, gruz, wielkogabarytowe, biodegradowalne).

Miasto nie korzystało ze wsparcia przy wdrażaniu systemu gospodarowania odpadami, gdyż – jak wynika z oświadczenia Naczelnik Wydziału Środowiska Rolnictwa i Gospodarki Komunalnej Urzędu, kadra zatrudniona do realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami była przygotowana merytorycznie do wdrożenia systemu gospodarowania odpadami komunalnymi w mieście Kaliszu.

W umowach z podmiotami odbierającymi odpady komunalne określono kary za łączenie odpadów selektywnych z mieszanymi; ustalono harmonogram odbioru odpadów gwarantujący odbiór poszczególnych odpadów w różnych terminach; zainteresowano mieszkańców miasta segregowaniem odpadów poprzez zastosowanie ulg w opłacie za gospodarowanie odpadami oraz zainteresowanie podmiotu odbierającego odpady jak największą ilością odpadów selektywnych, poprzez umożliwienie zwiększenia zarobku na surowcach selektywnie odebranych od mieszkańców.

(dowód a. k. str.244- 252-256)

1.2. Tworzenie prawa miejscowego regulującego gospodarkę odpadami komunalnymi.

Stosownie do wymagań określonych w u.c.p.g., Rada Miejska Kalisza podjęła m.in. uchwały w sprawie:

- określenia Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie Kalisza⁷, uwzględniając wymagania wynikające z wojewódzkiego planu gospodarki

⁷ nr XXIX/380/212 z dnia 29 listopada 2012 r.

odpadami. Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. a) u.c.p.g. regulamin określał zasady prowadzenia we wskazanym zakresie selektywnego zbierania i odbierania odpadów komunalnych, w tym powstających w gospodarstwach domowych. Zgodnie z art. 4 ust. 2 pkt 1 lit. a-b u.c.p.g. określał on również m.in. rodzaje i minimalną pojemność pojemników przeznaczonych do zbierania odpadów komunalnych na terenie nieruchomości oraz na drogach publicznych;

(dowód a.k. str. 182-198, 199-203)

- określenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości⁸. Zgodnie z art. 6n ust. 1 pkt 2 u.c.p.g. określone zostały przy tym również warunki i tryb składania deklaracji za pomocą środków komunikacji elektronicznej, a także termin i miejsce jej złożenia. Wzór deklaracji zawierał pouczenie, że deklaracja stanowi podstawę prawną do wystawienia tytułu wykonawczego, zgodnie z dyspozycją art. 3a § 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji⁹;

(dowód a.k. str. 203-227, 214)

- określenia metody ustalenia opłaty (iloczyn liczby mieszkańców nieruchomości i stawki opłaty) oraz stawek stanowiących podstawę określenia wysokości opłaty - art. 6k i 6j u.c.p.g.¹⁰, określono przy tym szczegółowe zasady ustalania opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości, na których zamieszkują rodziny wielodzietne oraz w przypadku kompostowania odpadów zielonych¹¹;

- określenia terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi (art. 6k ust. 1 pkt 1 u.c.p.g.)¹²;

W drodze odrębnej uchwały, z dniem 1 stycznia 2014 r. została obniżona stawka opłaty podstawowej z 19,20 zł na 19 zł oraz stawka opłaty obniżonej (przysługującej w przypadku zbierania i odbierania odpadów w sposób selektywny) z 13,50 zł na 12 zł¹³.

Dochody Miasta z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosiły 7 127 735 zł (na koniec 2013 r.) i 9 670 133 zł (na 30 września 2014 r.). Dochody za 2013 r. były wyższe o 770 915 zł od kosztów funkcjonowania tego systemu. Przyczyną tego było szacowanie pierwszy raz kosztów funkcjonowania nowego systemu. W związku z uzyskaną za 2013 r. wyższą kwotą dochodów, z dniem 1 stycznia 2014 r. obniżono (wskazaną wyżej uchwałą) opłatę za odbiór i gospodarowanie odpadami komunalnymi, celem doprowadzenia do równowagi dochodów z kosztami.

Miesięczne koszty z tytułu odliczenia od opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi z tytułu kompostowania odpadów zielonych wynoszą 16 354 zł, zaś z tytułu odliczenia przysługującego rodzinom wielodzietnym 5 280 zł.

(dowód a.k. str. 273-278)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

⁸ nr XXXVII/403/2012 z dnia 21 grudnia 2012 r., nr XLI/553/2013 z dnia 28 listopada 2013 r. oraz nr XLIII/593/2014 z dnia 30 stycznia 2014 r.

⁹ Dz. U. z 2012 r. poz. 1015 ze zm.

¹⁰ nr XXX/402/2012 z dnia 21 grudnia 2012 r. (Dz. Urz. poz. 564) w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty.

¹¹ Odpowiednio: uchwały nr XXXVII/495/2013 i nr XXXVII/494/2013 z dnia 27 czerwca 2013 r.

¹² Nr XXX/404/2012 z dnia 21 grudnia 2012 r.

¹³ Uchwała nr XLI/552/2013 z dnia 28 listopada 2013 r.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Wybór podmiotów odbierających odpady komunalne od właścicieli nieruchomości

Opis stanu faktycznego

Prezydent Miasta Kalisza w dniu 25 kwietnia 2013 r. zawarł z Przedsiębiorstwem Usług Komunalnych w Kaliszu i Przedsiębiorstwem Oczyszczania Miasta EKO S.A. w Kaliszu umowy na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych z terenu Miasta Kalisza z nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, na okres od 1 lipca 2013 r. do 30 czerwca 2015 r. Podmioty te prowadziły Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych PSZOK, a Regionalną Instalację Przetwarzania Odpadów Komunalnych (RIPOK) prowadził Związek Komunalny Gmin „Czyste Miasto, Czysta Gmina” – na podstawie porozumienia międzygminnego. Podmioty odbierające odpady komunalne wybrano po przeprowadzeniu procedury w trybie przetargu nieograniczonego, mającego charakter konkurencyjnego postępowania wielostronnego poprzedzonego ogłoszeniem, do którego mogli przystąpić wszyscy spełniający wymagania zamawiającego. W wyniku podziału miasta Kalisza na trzy sektory udzielono jednego zamówienia publicznego z możliwością złożenia ofert częściowych - na poszczególne sektory (art. 6d ust. 2 i 3 u.c.p.g.).

W wyniku kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie stosowania przepisów ustawy Prawo Zamówień Publicznych. Specyfikacja Istotnych Warunków Zamówienia (SIWZ) zawierała dodatkowo wymogi wymienione w art. 6d ust. 4 u.c.p.g. Określono w niej: obowiązek przekazywania odebranych zmieszanych odpadów komunalnych, odpadów zielonych oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania i do przetwarzania odpadów komunalnych (art. 6d ust. 4 pkt 1 u.c.p.g.); rodzaje odpadów komunalnych odbieranych selektywnie (papier, metale, tworzywo sztuczne i opakowania wielomateriałowe, szkło i odpady biodegradowalne, wielkogabarytowe, budowlane rozbiórkowe (art. 6d ust. 4 pkt 2 u.c.p.g.); standard sanitarny wykonania usług oraz ochrony środowiska (art. 6d ust. 4 pkt 3 u.c.p.g.); obowiązek dostarczania raportów miesięcznych z ilości odebranych odpadów i sposobu ich zagospodarowania (art. 6d ust. 4 pkt 4 u.c.p.g.) oraz szczegółowe wymagania stawiane odbiorcom odbierającym odpady komunalne od właścicieli nieruchomości (art. 6d ust. 4 pkt 5 u.c.p.g.).

PSZOK prowadzony był przez podmioty wybrane w trybie przetargu (art. 6d ust. 1 u.c.p.g.). Miasto Kalisz zdecydowało się na przetarg łączony na odbiór i zagospodarowanie odpadów.

Miasto umożliwiło selektywne zbieranie odpadów komunalnych powstających w gospodarstwach domowych. Zakres przedmiotowy zbiórki odpadów zbieranych selektywnie był określony w umowach na odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych. W toku kontroli nie stwierdzono występowania istotnych problemów związanych z odbiorem lub zagospodarowaniem odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości.

Ocena częściowa

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Kontrola przez miasto Kalisz podmiotów odbierających odpady komunalne oraz właścicieli nieruchomości, a także wywiązywanie się miasta z obowiązku sprawozdawczego

3.1. Kontrola podmiotów odbierających odpady komunalne oraz właścicieli nieruchomości objętych systemem odbioru

Opis stanu
faktycznego

Stosownie do wymagań art. 9u ust. 1 i 2 u.c.p.g. Prezydent Miasta Kalisza sprawował w sposób doraźny kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów u.c.p.g.

Kontrola podmiotów odbierających odpady komunalne dotyczyła: bazy transportowej; analizy comiesięcznych raportów o masie odebranych i przekazanych do RIPOK odpadów komunalnych; prawidłowości dostarczania pojemników i prawidłowości realizacji harmonogramu odbioru odpadów komunalnych.

(dowód a. k. str. 273)

Właścicieli nieruchomości sprawdzano w zakresie realizacji obowiązku złożenia deklaracji, właściwego określenia wysokości opłaty i właściwego gospodarowania odpadami na nieruchomości. Prezydent Miasta Kalisza wystosował 1039 wezwań w związku z niewywiązaniem się z obowiązku złożenia deklaracji, wydał 330 postanowień i decyzji określających wysokość opłaty za gospodarowanie odpadami oraz wystosował 2554 upomnienia w zakresie zaległości w opłacie za gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Poprzez przedstawicieli w zarządzie i zgromadzeniu związku „Czyste Miasto, Czysta Gmina”, Miasto pozyskiwało informacje dotyczące przyjmowania masy odpadów komunalnych z miasta i informacje dotyczące finansów związku. Nadzór i kontrola prawidłowości gospodarki odpadami komunalnymi realizowana była poprzez bieżące monitorowanie wykonania umów zawartych z PUK i EKO. W umowach tych zastrzeżone zostały kary za nieprawidłowości w gospodarowaniu odpadami komunalnymi.

(dowód a. k. str. 273, 274)

Na terenie miasta Kalisza zlokalizowano i zlikwidowano 61 dzikich wysypisk. Dane dotyczące liczby dzikich wysypisk ujęte były w kartotece finansowej - wydatki na likwidację dzikich wysypisk. Na ich likwidację wydatkowano 6 216 zł (do 31 czerwca 2013 r.); 18 817 zł (na 30 grudnia 2013 r.) i 8 798 zł (do 30 września 2014 r.). Działania miasta przyczyniły się do zmniejszenia liczby dzikich wysypisk z 21 w 2012 r. i 36 w 2013 r. do 4 w 2014 r. (na dzień 30 września). W kartach odpadu ze zlikwidowanych dzikich wysypisk wykazano odpady komunalne.

(dowód a.k. str. 276, 251, 319)

3.2. Wywiązywanie się miasta z obowiązku sprawozdawczego w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi

Sprawozdanie Prezydenta Miasta Kalisza za 2013 r. z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi zostało przekazane terminowo (28 marca 2014 r.) Marszałkowi Województwa i Wojewódzkiemu Inspektorowi Ochrony Środowiska. Zawierało ono wymagane informacje i dane (art. 9q ust. 3 pkt 1-6 u.c.p.g.): o masie poszczególnych rodzajów odebranych z obszaru miasta odpadów komunalnych; o sposobie ich zagospodarowania; o instalacji, do której zostały przekazane odebrane od właścicieli nieruchomości zmieszane odpady komunalne; o instalacji, do której zostały przekazane odebrane od właścicieli nieruchomości odpady zielone i pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych

do składowania; o masie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania na składowisku odpadów; o masie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji nieprzekazanych do składowania na składowisku odpadów i sposobie ich zagospodarowania; o liczbie właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne; liczbie właścicieli nieruchomości, którzy zbierają odpady komunalne w sposób niezgodny z regulaminem; o osiągniętych poziomach recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami oraz ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania a także o ilości i rodzaju nieczystości ciekłych odebranych z obszaru danej gminy. Sprawozdanie do Marszałka sporządzono w oparciu o dane wynikające z kwartalnych sprawozdań.

(dowód a.k. str. 320-321/1-80)

Wszystkie podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, wywiązały się z obowiązku sporządzenia i terminowego przekazania 82 kwartalnych sprawozdań (art. 9n ust. 1 u.c.p.g.). Na koniec II i IV kwartału 2013 r. było 14 takich podmiotów, a na koniec II kwartału 2014 r. było ich 13. Kontrola wszystkich 9 sprawozdań trzech firm (KOSZ, EKO i PUK) za II i IV kwartał 2013 r. oraz za II kwartał 2014 r. wykazała terminową realizację obowiązku sprawozdawczego. Podmioty odbierające odpady komunalne składając kwartalne sprawozdanie o odebranych odpadach zawarły wszystkie informacje i dane określone w art. 9n ust. 3 pkt 1-4 u.c.p.g. Kwartalne sprawozdania sporządzane przez podmiot odbierający odpady zawierały: informacje o masie poszczególnych rodzajów odebranych odpadów komunalnych; informacje o sposobie zagospodarowania tych odpadów; nazwę i adres instalacji, do której zostały przekazane odebrane od właścicieli nieruchomości zmieszane odpady komunalne, odpady zielone oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania; informacje o masie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania na składowisku odpadów; informacje o masie odpadów komunalnych ulegających biodegradacji nieprzekazanych do składowania na składowisku odpadów i o sposobie ich zagospodarowania; dane o liczbie właścicieli nieruchomości, od których zostały odebrane odpady komunalne; podano także dane dotyczące właścicieli nieruchomości, którzy zbierają odpady komunalne w sposób niezgodny z regulaminem.

W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości, Prezydent Miasta Kalisza wzywał podmioty składające sprawozdania do ich uzupełnienia, a wynikiem tych działań były terminowo złożone korekty sprawozdań m.in. w zakresie danych dotyczących sposobu przetwarzania odpadów komunalnych.

(dowód a.k. str. 321-350, 321/21)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

4. Rozpatrywanie skarg odnoszących się do spraw dotyczących gospodarowania odpadami komunalnymi

Opis stanu
faktycznego

Skargi i wnioski składane i przekazywane do Urzędu oraz związane z nimi pisma i inne dokumenty rejestrowane i przechowywane były w sposób ułatwiający kontrolę przebiegu i terminów załatwiania poszczególnych skarg i wniosków (art. 254 Kpa¹⁴).

¹⁴ Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2013 r., poz. 267 ze zm.).

Przyjmowanie i koordynowanie rozpatrywania skarg i wniosków powierzono wyodrębnionej komórce organizacyjnej (Kancelarii Rady Miejskiej - w zakresie skarg wpływających do Rady Miejskiej Kalisza i imiennie na jednoosobowym stanowisku pracy ds. interpelacji, odwołań od decyzji, skarg i wniosków oraz wyborów w Wydziale Organizacyjnym Urzędu - § 3 ust. 1 rozporządzenia w sprawie skarg i wniosków¹⁵). Informację dotyczącą przyjmowania skarg i wniosków (w siedzibie Urzędu ul. Główny Rynek 20), umieszczono w widocznym miejscu na tablicy, na parterze budynku (§ 3 ust. 2 rozporządzenia w sprawie skarg i wniosków). Prowadzone rejestry skarg i wniosków pozwalały ustalić przebieg i termin załatwiania skarg w Urzędzie, bowiem zawierały one datę wpływu, nazwisko (nazwę) i adres wnoszącego, nazwę instytucji, za pomocą której wniesiono skargę lub wniosek, przedmiot skargi, datę zlecenia jej załatwienia, dane osoby/komórki której zlecono załatwienie, termin i sposób jej załatwienia, datę ostatecznego załatwienia. W okresie od 1 stycznia 2013 r. do 30 września 2014 r. wpłynęło 39 skarg i jeden wniosek, z tego jedna (uznana za nieuzasadnioną) skarga mieszkańca wniesiona do Rady Miejskiej dotyczyła systemu gospodarowania odpadami komunalnymi. Kontrola NIK nie wykazała przypadków nie rejestrowania skarg i wniosków lub przypadków nie przestrzegania procedury ich rozpatrywania. Skargę wiążącą się z zakresem niniejszej kontroli rozpatrzono w okresie wynikającym z powiadomienia o wyznaczeniu dodatkowego terminu na załatwienie sprawy.

(dowód a.k. str. 322-330)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Poznań, dnia listopada 2014 r.

Kontroler
Jacek Młynarczyk
Główny specjalista kontroli państwowej

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor

.....
Podpis

.....
podpis

¹⁵ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 8 stycznia 2002 r. w sprawie organizacji przyjmowania i rozpatrywania skarg i wniosków (Dz. U. Nr 5, poz. 46).